

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ АТП ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

FINANCIAL RESULTS ANALYSIS OF MOTOR TRANSPORT ENTERPRISES BASED IN KHARKIV REGION

У статті проведено аналіз фінансових результатів діяльності автотранспортних підприємств Харківської області у динаміці за період 2012-2015 рр. з використанням методів горизонтального та коефіцієнтного аналізу. Зроблено висновки стосовно динаміки змін фінансових результатів діяльності АТП та їх поточного стану, надано рекомендації для покращення фінансових результатів підприємств.

Ключові слова: аналіз, фінансові результати, автотранспортне підприємство, АТП, динаміка змін, рентабельність.

В статье проведен анализ финансовых результатов деятельности автотранспортных предприятий Харьковской области в динамике за период 2012-2015 гг. с использованием методов горизонтального и коэффициентного анализа. Сделаны

выводы о динамике изменений финансовых результатов деятельности АТП и их текущего состояния, даны рекомендации для улучшения финансовых результатов АТП.

Ключевые слова: анализ, финансовые результаты, автотранспортное предприятие, АТП, динамика изменений, рентабельность.

Analysis of financial results of motor transport enterprises based in Kharkiv region for the period of 2012-2015, using horizontal and factor analysis was conducted in the article. Trends in key financial results indicators and the current state of the studied motor transport enterprises were highlighted, recommendations for improving the financial results of enterprises are given.

Key words: analysis, financial results, motor transport enterprise, the dynamics change, profitability.

УДК 657.62

Максимиук Г.М.

аспірант, асистент кафедри економіки підприємства Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Постановка проблеми. Згідно зі Статистичним щорічником України абсолютне значення фінансового результату до оподаткування (сальдо) вітчизняних підприємств має стійку тенденцію до зниження. У 2010 р. величина прибутку до оподаткування становила 58,3 млрд. грн, у 2013 р. – 29 283,2 млрд. грн, а у 2015 р. величина збитку склала 340,1 млрд. грн. [1]. Судячи з цього, можна зробити висновок про зниження ефективності господарської діяльності. Для її підвищення підприємствам необхідно систематично проводити аналіз фінансових результатів своєї діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань формування та аналізу фінансового результату присвятили свої праці такі науковці, як Крамаренко Г.О., Литвин Б.М., Стельмах М.В., Школьник І.О., Боярко І.М., Сокольська Р.Б., Зелікман В.Д. та інші. Однак, не зважаючи на наявність публікацій, присвячених аналізу фінансових результатів АТП, процес дослідження цього питання має бути неперервним та потребує системного підходу.

Постановка завдання. Завданням дослідження є проведення аналізу фінансових результатів автотранспортних підприємств на прикладі окремих АТП Харківської області, формулювання висновків стосовно формування фінансових результатів АТП та розробка рекомендацій за результатами цього аналізу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Результати діяльності підприємства відображаються в розділі I «Фінансові результати» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід). Основним узагальнюючим показником звіту є чистий прибуток, який

підприємство отримує за звітний період (або збитки, яких воно зазнало).

Аналіз фінансових результатів було проведено на прикладі автотранспортних підприємств Харківської області: ПАТ «Харківське автотранспортне підприємство № 16363» (м. Харків, вул. Роганська 160), ПАТ «Автотранспортне підприємство 16350» (м. Чугуїв, пров. Мічуріна 2, корпус А), ПАТ «Харківське автотранспортне підприємство № 16327» (м. Харків, вул. Академіка Павлова 88). Період дослідження: 2012-2015 роки.

На першому етапі було проведено горизонтальний аналіз показників фінансових результатів за досліджуваний період (розраховано абсолютний приріст показників та темпи приросту). Результати представлено в таблиці 1.

За досліджуваний період на всіх АТП спостерігається зростання доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) разом із собівартістю. Це можна пов'язати із високими показниками інфляції за ці роки (2014 р. – 24,5%, 2015 р. – 43,3% [2]).

Спостерігається зростання валового прибутку на досліджуваних підприємствах.

На АТП № 16363 зростають інші операційні доходи: на 13% у 2013 р., на 23% у 2014 р. На інших АТП цей показник є незначним або відсутнім.

На АТП № 16363 та АТП № 16350 спостерігається незначне скорочення адміністративних витрат у 2013 р. (на 1% та 3% відповідно), але в наступних періодах на всіх підприємствах цей показник зростає.

Інші операційні витрати постійно зростають на АТП № 16363 – з 5716 тис. грн. у 2013 р. до 8472 тис. грн. у 2015 р. або на 67%. На АТП

**Горизонтальний аналіз фінансових результатів АТП Харківської області
за 2012-2015 рр. (тис. грн.)**

Показник	Роки / Динаміка змін	АТП № 16363		АТП № 16350		АТП № 16327	
		Абсолютний приріст	Темп приросту	Абсолютний приріст	Темп приросту	Абсолютний приріст	Темп приросту
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2012	68081		634		990	
	2013	75551		398		1437	
	2014	89247		397		1730	
	2015	110906		873		2121	
	2012-2013	7470	11%	-236	-37%	447	45%
	2013-2014	13696	18%	-1	0%	293	20%
	2014-2015	21659	24%	476	120%	391	23%
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2012	61912		128		461	
	2013	67767		155		287	
	2014	80171		137		312	
	2015	97280		259		489	
	2012-2013	5855	9%	27	21%	-174	-38%
	2013-2014	12404	18%	-18	-12%	25	9%
	2014-2015	17109	21%	122	89%	177	57%
Валовий: прибуток	2012	6169		506		529	
	2013	7784		243		1150	
	2014	9076		260		1418	
	2015	13626		614		1632	
	2012-2013	1615	26%	-263	-52%	621	117%
	2013-2014	1292	17%	17	7%	268	23%
	2014-2015	4550	50%	354	136%	214	15%
Інші операційні доходи	2012	6797		31		653	
	2013	7650		0		0	
	2014	9382		9		0	
	2015	9522		0		0	
	2012-2013	853	13%	-31	-100%	-653	-100%
	2013-2014	1732	23%	9	-	-	-
	2014-2015	140	1%	-9	-100%	-	-
Адміні- стративні витрати	2012	5474		96		591	
	2013	5439		93		895	
	2014	6052		121		1137	
	2015	6968		167		1336	
	2012-2013	-35	-1%	-3	-3%	304	51%
	2013-2014	613	11%	28	30%	242	27%
	2014-2015	916	15%	46	38%	199	18%
Інші операційні витрати	2012	5716		0		150	
	2013	6195		148		316	
	2014	7865		21		132	
	2015	8472		0		992	
	2012-2013	479	8%	148	-	166	111%
	2013-2014	1670	27%	-127	-86%	-184	-58%
	2014-2015	607	8%	-21	-100%	860	652%
Фін. Результат від операційної діяльності: прибуток / збиток	2012	1756		441		441	
	2013	3781		2		-61	
	2014	4541		127		37	
	2015	7708		447		-788	
	2012-2013	2025	115%	-439	-100%	-502	-114%
	2013-2014	760	20%	125	6250%	98	-161%
	2014-2015	3167	70%	320	252%	-825	-2230%
Фінансові витрати	2012	748		0		0	
	2013	956		0		0	
	2014	2771		0		0	
	2015	2828		0		0	
	2012-2013	208	28%	-	-	-	-
	2013-2014	1815	190%	-	-	-	-
	2014-2015	57	2%	-	-	-	-

Продовження таблиці 1

Фін. Результат до оподаткування	2012	954		441		441	
	2013	2811		2		-61	
	2014	1759		127		37	
	2015	4870		447		-788	
	2012-2013	1857	195%	-439	-100%	-502	-114%
	2013-2014	-1052	-37%	125	6250%	98	-161%
	2014-2015	3111	177%	320	252%	-825	-2230%
Чистий фінансовий результат	2012	395		441		441	
	2013	2684		2		-61	
	2014	1448		127		37	
	2015	3869		447		-788	
	2012-2013	2289	579%	-439	-100%	-502	-114%
	2013-2014	-1236	-46%	125	6250%	98	-161%
	2014-2015	2421	167%	320	252%	-825	-2230%

Джерело: розроблено автором за даними фінансової звітності підприємств

№ 16327 також спостерігається значне зростання цього показника у 2015 р. – на 860 тис. грн. або на 652% порівняно з 2014 р.

Фінансові результати від операційної діяльності зростають із року в рік на АТП № 16363, але, разом з тим, щорічно зростають і фінансові втрати. Це має бути пов'язано із неуспішною фінансовою діяльністю підприємства. І, в результаті, шкодить чистому фінансовому результату цього підприємства: цей показник впав у 2014 р. на 1236 тис. грн., але в 2015 р. піднявся на 2421 тис. грн. Крім того бюджет не доотримує податки.

АТП № 16350 має незначні інші операційні витрати у 2013 та 2014 рр., в інші роки ці видатки відсутні. Фінансовий результат від операційної діяльності критично впав у 2013 р. з 441 тис. грн. до 2 тис. грн., але в 2015 р. повернувся на рівень 2013 р. та дещо його перевищив і становив – 447 тис. грн. Це стосується і чистого фінансового результату АТП.

На АТП № 16327 відбулося значне зростання інших операційних видатків з 132 тис. грн. у 2014 р. до 992 тис. грн. у 2015 р. або на 652%. Підприємство у 2015 р. має збиток 788 тис. грн.

Наступним етапом було розраховано показники рентабельності (табл. 2).

Таблиця 2

Показники рентабельності АТП Харківської області за 2012-2015 рр.

Показник	Рік	АТП № 16363	АТП № 16350	АТП № 16327
Рентабельність сукупного капіталу (>0,5)	2013	65%	50%	84%
	2014	37%	105%	23%
	2015	169%	100%	-206%
Рентабельність операційної діяльності (>0, збільшення)	2012	3%	70%	45%
	2013	5%	1%	-4%
	2014	5%	32%	2%
	2015	7%	51%	-37%

Джерело: розроблено автором за даними фінансової звітності підприємств

Рентабельність сукупного капіталу характеризує, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для отримання прибутку [3]. Цей коефіцієнт показує, який прибуток приносить кожна гривня, вкладена в активи [4].

Галузеві рівні рентабельності операційної діяльності за роками представлені в таблиці 3.

Таблиця 3

Середньогалузева рентабельність операційної діяльності підприємств транспорту

Рік	2012	2013	2014	2015
Рівень рентабельності	5,4%	3,5%	-1,7%	1,1%

Джерело: [5]

На АТП № 16363 у 2014 р. спостерігається погіршення рентабельності сукупного капіталу, але у 2015 р. він значно збільшився і перевищив своє значення у 2013 р., що є позитивним явищем. Рентабельність операційної діяльності також зростає протягом досліджуваного періоду та є вищою за середньогалузевий рівень у 2013-2015 рр.

На АТП № 16350 рентабельність сукупного капіталу значно зросла у 2014 р. та дещо зменшилась у 2015 р., що не є критичним після великого зростання. Показники рентабельності операційної діяльності у всі роки, окрім 2013 р., значно перевищують загальногалузеву рентабельність.

На АТП № 16327 спостерігається погіршення показників рентабельності, що вказує на погіршення фінансових результатів діяльності, а у 2015 р. підприємство понесло збитки.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, можна зробити висновок, що фінансові результати діяльності АТП № 16363 є позитивними. Однак, АТП слід уважніше ставитись до своєї фінансової діяльності, щоб знизити показник фінансових втрат.

Результати діяльності АТП № 16350 задовільні. Однак, зростання результатів від операційної діяльності у 2015 р. знаходяться на рівні інфляції. Підприємству рекомендується шукати додаткові джерела доходу для покращення своїх фінансових результатів.

АТП № 16327 є збитковим. АТП слід звернути увагу на управління адміністративними та іншими операційними витратами. Для поліпшення ситуації потрібно вносити зміни в стратегію розвитку підприємства, шукати альтернативні джерела доходу, виходити на нові ринки тощо.

Усім підприємствам рекомендовано системно проводити аналіз фінансових результатів з точки зору напрямків послуг та за групами клієнтів, що дозволить виявити найбільш рентабельні та нерентабельні групи.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Статистичний щорічник України за 2015 рік: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm
2. Державна служба статистики України: [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Тимченко О. І. Особливості аналізу фінансових результатів діяльності малих підприємств / О. І. Тимченко. // Ефективна економіка. – 2013. – Режим

доступу до ресурсу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2106>

4. Фаріон В. Я. Аналітична оцінка ділової активності та рентабельності підприємств / В. Я. Фаріон. // Інноваційна економіка. – 2013. – № 10. – С. 27–33.

5. Рентабельність операційної діяльності підприємств за видами економічної діяльності: [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/fin/rodp/rodp_ed/rodp_ed_u/arh_rodp_ed15_u.htm.

REFERENCES:

1. Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2015 rik [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm
2. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu do resursu: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Tymchenko O. I. Osoblyvosti analizu finansovykh rezultativ diialnosti malykh pidpriemstv / O. I. Tymchenko. // Efektyvna ekonomika. – 2013. – <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2106>
4. Farion V. Ya. Analychna otsinka dilovoi aktyvnosti ta rentabelnosti pidpriemstv / V. Ya. Farion. // Innovatsiina ekonomika. – 2013. – #10. – S. 27–33.
5. Rentabelnist operatsiinoi diialnosti pidpriemstv za vydamy ekonomichnoi diialnosti [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu do resursu: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/fin/rodp/rodp_ed/rodp_ed_u/arh_rodp_ed15_u.htm